

La necessitat d'espais per a la creació artística a la nostra ciutat

Segons l'article 22 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (títol de Drets i Deures en l'Àmbit Cultural:)
Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i col·lectives. Malauradament, però, la cultura feta per la gent jove sempre ha esdevingut un tema secundari en les polítiques de joventut de les institucions catalanes. Des del CJB sempre hem defensat que cal potenciar les polítiques culturals dels joves i pels joves per tal de fomentar la creativitat, l'expressivitat, la sensibilitat, l'esperit crític i, sobretot, el sentiment de pertinença a una comunitat. Per aquest motiu, hem celebrat que des de Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) s'hagi engegat, en el marc del Pla Estratègic de la Cultura de Barcelona, una taula de treball sobre Cultura i Joves, que ha comptat amb una àmplia participació d'entitats culturals de tota mena i ha suposat un intens i plural debat sobre el present i el futur de la cultura protagonitzada per la gent jove a la ciutat. Val a dir, que un dels punts més recurrents tractats a la Taula ha estat la manca d'espais d'assaig i experimentació per a la gent jove. Una qüestió que coincidia, malauradament, amb els desallotjaments d'espais tan significatius com la Makabra, Can Ricart o Can Mireia, espais buits ocupats al·legalment per joves d'arreu, i de totes les edats, que cercaven espais per crear i que han patit una injusta criminalització per part dels mitjans de comunicació i d'alguns sectors polítics.

La proposta cultural i l'art de la gent jove és un projecte polític i participatiu, ja que a partir de la seva pròpia autonomia, construeix un discurs propi que dona resposta a la realitat que els envolta, amb ànim de transformar-la. És també un projecte educatiu, on els valors cobren importància per damunt de l'acció impulsiva. És un projecte social, perquè s'inscriu en dinàmiques comunitàries on les xarxes tenen sentit. I, per últim, és un projecte transversal i imprescindible, perquè afecta totes les dimensions del i la jove.

Però, avui en dia, no es donen les condicions perquè tota la gent jove tingui accés a la cultura (entesa en el sentit més ampli i permeable) ni a les expressions artístiques en igualtat de condicions: manca d'espais, pobra educació artística en l'ensenyament reglat, dificultats per a la formació artística específica, preus inassequibles, escàs suport econòmic, utilització de la cultura com a article de consum, activitats culturals elitistes...

La joventut de Barcelona necessita desenvolupar la creativitat lliurement com a forma d'expressar la seva condició juvenil. Es necessiten mitjans, canals i espais diferents dels que tenen altres sectors de la societat, sobretot els que ja són professionals. Però, per sobre de tot, necessita suport per aconseguir aquests instruments amb els quals pugui desenvolupar la creativitat sense limitacions.

Des del CJB creiem que cal ser curós amb l'estratègia cultural de la ciutat. S'ha de potenciar una política cultural amb voluntat de proximitat, que tingui el barri com a referència, ja sigui des d'un enfocament lligat a la dinamització social i cultural de les associacions culturals, ja sigui des de la voluntat expressa d'alguns equipaments culturals. Avui dia, les polítiques culturals de proximitat ja no són patrimoni exclusiu dels equipaments de barri. Grans institucions culturals també han de cercar el seu arrelament al barri, l'accés de les minories als seus programes, l'abordatge de la diversitat cultural o la intervenció en conflictes existents al seu entorn.

Les polítiques culturals de la ciutat han de promoure les expressions i les activitats culturals de la gent jove, així com l'accés, tant econòmic com informatiu, a aquestes.

Què demana el Consell de la Joventut de Barcelona?

- Les polítiques culturals són una resposta necessària al repte de la proximitat, però no poden ser una resposta isolada de la resta de polítiques públiques. La resposta a la proximitat passa, segurament, perquè el projecte de ciutat incorpori una forta dimensió cultural, de tal manera que tots els projectes de la ciutat siguin pensats, també, des d'una lògica cultural, potser relacionant els valors intrínsecs de la cultura amb la participació ciutadana.
- Que els programes públics culturals passin, necessàriament, per la cooperació i el partenariat amb agents públics i privats. La resposta a la proximitat no pot ser només pública. Si bé els governs estan obligats, per l'ordenament constitucional, a vetllar per les llibertats culturals, a proveir uns serveis culturals a la ciutadania, i a recolzar la producció cultural, avui és evident que el sistema (o ecosistema) cultural local és ampli i cal reconèixer que els agents privats i les associacions sovint estan més legitimats, als ulls de la ciutadania, per liderar accions de proximitat. Els programes públics, per tant, passen avui necessàriament per la cooperació i el partenariat amb altres agents.
- Reconèixer i fomentar l'acció cultural juvenils a través del suport econòmic a les associacions i col·lectius culturals.
- Facilitar instal·lacions gratuïtes i adequades per a la creació cultural (tallers, bucs d'assaig, vivers de projectes culturals, espais públics polivalents, sales de reunions, garatges on guardar el material...).
- Fomentar les beques per a joves creadors menors de 30 anys.
- Replantejar la funció dels centres cívics, equipaments juvenils, biblioteques, etc. per fixar la finalitat de cadascun d'ells. Al projecte final del Pla Estratègic de l'ICUB es fa menció a aquest problema. Cal una major atenció als equipaments municipals. Aquests espais han d'ampliar i flexibilitzar els seus horaris i condicions d'accés per poder dedicar-se al suport a l'expressivitat. També recolzar el treball dels professionals que hi treballen així com la seva formació, amb més recursos econòmics, materials i de personal.
- Donar més subvencions als espais que facilitin l'accés a la cultura feta per joves.
- Crear una revista i un espai web especialitzats en cultura on es pugués cercar, oferir i promocionar les iniciatives juvenils culturals de la ciutat.
- Crear Centres de Recursos Culturals als barris per a les entitats juvenils. Aquesta idea també es veu reflectida en una de les possibles solucions que recull l'informe final del pla estratègic de l'ICUB amb la creació d'espais/vivers per a la creació. L'edat jove permet assajar, provar i equivocar-se. La ciutat disposa d'espais lliures que podrien acollir tallers d'artistes, espais d'assaig. Són espais poc aprofitats o poc coneguts. Els i les joves volen apropiat-se d'aquests espais i participar de la seva gestió. Hi ha també equipaments autogestionats, però amb molts pocs recursos, que ofereixen propostes pels joves.
- Cal adaptar els centres cívics municipals com a laboratoris de creació artística juvenil, amb espais i horaris adaptats a la realitat.
- Aprofitar els baixos dels habitatges dotacionals com a espais de creació artística.
- Fomentar un circuit legal d'espais públics per a usos juvenils en temes com els grafitis, l'*skateboard*..
- Firmar acords amb institucions i empreses privades per a la cessió temporal d'infraestructures amb l'objectiu d'establir temporades estables d'espectacles potenciant la participació d'artistes joves.
- Augmentar el nombre de punts artístics al carrer i al metro on els i les joves puguin donar a conèixer les seves habilitats artístiques.
- Vetllar perquè els mitjans de comunicació no criminalitzin els desallotjaments d'espais artístics, tot convertint el col·lectiu de joves creadors/es en un perill, i que expliquin que hi ha una manca real d'espais i equipaments per a la creació.
- Demanem a l'Ajuntament que davant l'ordre de desallotjament d'espais artístics 'okupats' és cerquin alternatives per tal de poder real·lotjar aquests col·lectius i que, per tant, es confirmi l'interès del consistori a l'hora de recolzar l'art emergent juvenil, tal i com es va dir a la presentació del Pla.